

II Ca 703/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 5 sierpnia 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu uproszczonym

sprawy z powództwa E. K. i M. L. (1)

przeciwko (...) z siedzibą w S. (Irlandia)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 25 lutego 2020 r.

sygn. akt IX C 133/20

I. oddała apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 135 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Wiśniewska

II Ca 703/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2020 r., sygn.akt IX C 133/20, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego (...) z siedzibą w S. (Irlandia) na rzecz powoda E. K. kwotę 250 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 3 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty,
2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 387 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. zasądził od pozwanego (...) z siedzibą w S. (Irlandia) na rzecz powódki M. L. (2) kwotę 250 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 3 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty,
4. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 387 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od wyroku wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości w odniesieniu do każdego z powodów.

Zarzucał Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 205c ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo lotnicze w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie w toku orzekania, że powodowie nie wyczerpali obligatoryjnej drogi reklamacyjnej, co oznacza, że powództwo przez nich wniesione było przedwczesne, a co za tym idzie droga sądowa była niedopuszczalna, co winno skutkować odrzuceniem pozwu i skutkowało nieważnością postępowania na podstawie określonej w art. 379 pkt 1 k.p.c.

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu w całości oraz o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że powodowie nie wykazali, że zainicjowali tryb reklamacyjny – samo wezwanie do zapłaty, zdaniem pozwanego, nie realizuje przesłanki wyczerpania drogi reklamacyjnej w rozumieniu przepisu art. 205c ust. 1 ustawy Prawo lotnicze.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma wskazano m.in., że reklamacja została zgłoszona w imieniu powodów przez ich pełnomocnika pismem z 14 czerwca 2019 r., co stanowiło obligatoryjne zgłoszenie roszczenia do przewoźnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna.

Na wstępie Sąd Okręgowy zaznacza, że sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505¹ pkt 1 k.p.c. (w brzmieniu nadanym temu przepisowi nowelizacją kpc dokonaną z dniem 7.11.2019 r.) i z tego względu, zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., zważywszy że sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego sprowadza się do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku sądu drugiej instancji z przytoczeniem przepisów prawa, w sposób określony w art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c. Uzasadnienie sprowadza się zatem do oceny poszczególnych zarzutów apelacyjnych.

Jedyny zarzut apelacyjny sprowadzał się do pominięcia przez Sąd I instancji, że powodowie nie wyczerpali obligatoryjnej drogi reklamacyjnej i był bezzasadny.

Od 1 kwietnia 2019 r. obowiązują przepisy ustawy z 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze znowelizowane ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2019.235). Jak zostało podkreślone w uzasadnieniu projektu nowelizacji, celem wprowadzonych zmian było dostosowanie ustawy z 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze do nowych lub znowelizowanych przepisów Unii Europejskiej w zakresie praw pasażerów, żeglugi powietrznej, personelu lotniczego, techniki lotniczej, lotniczej działalności gospodarczej i transportu lotniczego, operacji lotniczych, lotnisk oraz ochrony lotnictwa cywilnego. Z uwagi na datę zawarcia umów między stronami i datę przewozu - 2 czerwca 2019 r – należało uwzględnić stan prawny wynikający z ww. nowelizacji.

Wskazana nowelizacja wprowadziła nowe regulacje w zakresie dochodzenia przez pasażera roszczeń w postaci obowiązkowego postępowania reklamacyjnego. W uzasadnieniu projektu zmiany Prawa lotniczego wskazano, że „wprowadzenie nowego rozdziału (rozdziału 3) w dziale Xa wynika z konieczności uporządkowania przepisów dotyczących dochodzenia roszczeń majątkowych przez pasażera. Nowy rozdział reguluje kwestie związane z postępowaniem reklamacyjnym oraz terminem przedawnienia roszczeń. Rozwiązanie przyjęte w art. 205c ust. 1 zapewnia, że przed wystąpieniem przez pasażera na drogę sądową lub ze skargą do Rzecznika Praw Pasażera inicjującą postępowanie w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporu pasażerskiego, przewoźnik lotniczy, organizator turystyki albo sprzedawca biletów będzie miał możliwość spełnienia świadczenia w wyniku bezpośredniego wezwania go przez pasażera do zaspokojenia roszczenia poprzez złożenie reklamacji. Obowiązek przeprowadzenia postępowania

reklamacyjnego ma na celu zwiększenie szansy na polubowne i bezpośrednie załatwienie sprawy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Reklamację składa się zgodnie z art. 205a ust. 8, u przewoźnika lotniczego – w przypadku rozporządzenia nr 261/2004/WE, u przewoźnika lotniczego, organizatora turystyki albo sprzedawcy biletów – w przypadku rozporządzenia nr 2111/2005/WE. Przepis art. 205c ust. 2 wymienia konkretne przesłanki, których zaistnienie powoduje wyczerpanie drogi postępowania reklamacyjnego, a także ustalenie momentu, w którym możliwe jest dochodzenie roszczeń przed sądem lub w ramach postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporu pasażerskiego. Z uwagi na obligatoryjny charakter reklamacji ustalenie, że postępowanie reklamacyjne zostało wyczerpane, jest niezwykle istotne bowiem determinuje możliwość dochodzenia roszczeń przez pasażera. Przewiduje się zatem, że postępowanie reklamacyjne należy uznać za wyczerpane, gdy przewoźnik lotniczy (organizator turystyki, sprzedawca biletów) reklamację rozpatrzył, tzn. na nią odpowiedział niezależnie od treści tej odpowiedzi. Podnieść bowiem należy, że tak odpowiedź negatywna, jak i pozytywna powinna dawać możliwość dochodzenia roszczenia. Nie zawsze bowiem w sytuacji odpowiedzi pozytywnej dojdzie do zaspokojenia roszczenia wobec czego pasażer musi mieć możliwość skierowania sprawy na drogę sądową nawet przy pozytywnym załatwieniu reklamacji, ale braku wypłaty odszkodowania. Za wyczerpanie postępowania reklamacyjnego rozumie się także upływ terminu na załatwienie reklamacji, co jest rozwiązaniem koniecznym, bowiem pasażer nie może ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z milczenia przewoźnika lotniczego (organizatora turystyki, sprzedawcy biletów). Postępowanie reklamacyjne powinno być zakończone w terminie 30 dni od dnia złożenia reklamacji. Rozwiązanie to jest zbieżne z rozwiązaniem przewidzianym w art. 7a ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2017 r. poz. 683 oraz z 2018 r. poz. 650). W art. 205c ust. 3 ustalono formę, w jakiej reklamacja może być złożona. W celu uproszczenia rozpatrywania reklamacji wskazano, że reklamację składa się w formie pisemnej albo elektronicznej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego o formie czynności prawnej. Rozwiązanie takie wyeliminuje wątpliwości co do okoliczności złożenia oraz co do samej treści reklamacji. Rozwiązanie pozostaje także w zgodzie z przepisem art. 205a ust. 11 pkt 1 ustawy – Prawo lotnicze, z którego wynika, że do skargi składanej do Rzecznika Praw Pasażera należy dołączyć kopię reklamacji. W celu uregulowania praktyki polegającej na składaniu reklamacji za pośrednictwem poczty elektronicznej lub formularza elektronicznego zamieszczonego na stronie internetowej przewoźnika lotniczego lub organizatora turystyki, w art. 205c wprowadzono regulację ust. 4 i 5.”

Zgodnie z powyższym uregulowaniem, wynikającym z art. 205c ustawy Prawo lotnicze, obowiązującym od 1 kwietnia 2019 r., pasażer powinien zatem w pierwszej kolejności złożyć reklamację, w której wezwie przewoźnika lotniczego, organizatora turystyki albo sprzedawcę biletu do zaspokojenia jego żądania, dając tym samym w/w podmiotom możliwość dobrowolnego spełnienia świadczenia. Dopiero w razie nieuwzględnienia roszczenia w toku postępowania reklamacyjnego, pasażer będzie mógł wystąpić na drogę postępowania sądowego lub wystąpić ze skargą do Rzecznika Praw Pasażerów.

Argument apelującego, że powodowie nie złożyli reklamacji wymaganej przepisem art. 205c ustawy Prawo lotnicze jest w okolicznościach sprawy oczywiście bezzasadny.

Jak wynika z przytoczonej regulacji, w ustawie Prawo lotnicze nie przewidziano żadnych szczególnych wymogów reklamacji w zakresie treści, a jedyne wymogi reklamacji w zakresie formy określa przepis art. 205c ust. 3 ustawy. Reklamacja – obligatoryjna w świetle znowelizowanych przepisów ustawy Prawo lotnicze – powinna więc być w przypadku powodów pisemnym albo elektronicznym wezwaniem pozwanego do spełnienia ryczałtowego świadczenia należnego powodom na podstawie Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów (Dz.Urz.UE L 46 z 17 lutego 2004), z podaniem okoliczności uzasadniających zapłatę.

Taka treść była zawarta w piśmie z 13 czerwca 2019 r. – k. 10 akt – które zostało wystosowane do pozwanego w imieniu powodów przez ich pełnomocnika. Nie ma wątpliwości, że pismo to wypełniało wymogi treściowe reklamacji wymaganej w art. 205c Prawa lotniczego. Wskazano w nim kwotę żadaną przez powodów i dokładnie opisano zdarzenie będące podstawą faktyczną żądania zapłaty – czterogodzinne opóźnienie wskazanego w piśmie lotu; do

pisma zostały złożone kopie rezerwacji / kart pokładowych. Powołano się nadto na podstawę prawną roszczenia w postaci rozporządzenia nr 261/2004/WE.

Twierdzenie w tych okolicznościach, że powodowie nie wyczerpali obligatoryjnej drogi reklamacyjnej i powództwo przez nich wniesione było przedwczesne, a co za tym idzie droga sądowa była niedopuszczalna, co winno skutkować odrzuceniem pozwu i skutkowało nieważnością postępowania na podstawie określonej w art. 379 pkt 1 k.p.c., było oczywiście bezpodstawne. Nadmienić należy, że strona pozwana nie kwestionowała faktu otrzymania powyższego wezwania, a jedynie uznawała, że nie odpowiednia ono wymogom zainicjowania trybu reklamacyjnego. Stanowisko pozwanego było jednak nieuprawnione na gruncie przepisów ustawy Prawo lotnicze właściwych w sprawie. Nie ma uzasadnionych podstaw, na gruncie tych przepisów, stanowisko strony apelującej, jakoby wystosowanie wezwania do zapłaty o takiej treści, jaką miało pismo powodów z 13 czerwca 2019 r., nie było wystarczające do stwierdzenia, że powodowie złożyli wymaganą przez ustawodawcę reklamację.

Zgodnie z art. 205c ust. 2 ustawy Prawo lotnicze, postępowanie reklamacyjne uważa się za wyczerpane w przypadku, gdy przewoźnik lotniczy, organizator turystyki albo sprzedawca biletów rozpatrzył reklamację albo upłynął termin do jej rozpatrzenia. Reklamacja powinna być rozpatrzona w terminie 30 dni od dnia jej złożenia. Strona pozwana nie rozpatrzyła reklamacji powodów złożonej w piśmie z 13 czerwca 2019 r. – nie udzieliła na nie odpowiedzi (nie wykazała w toku procesu takiego faktu), co oznacza, że nie było przeszkód do wystąpienia przez powodów z powództwem na drogę sądową w dniu 20 listopada 2019 r.

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. (punkt I. wyroku).

W punkcie II. wyroku Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., uwzględniając jego wynik. Oddalenie apelacji pozwanego uzasadniało zasądzenie na rzecz każdego z powodów kwoty 135 zł stanowiącej wynagrodzenie pełnomocnika reprezentującego każdego z powodów (współuczestników formalnych), określone na podstawie przepisów § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.).

Małgorzata Wiśniewska